

BNA **JA**★

BNA Jonge Architectenprijsvraag 2005
Ronald McDonald Centre Only Friends

Juryrapport

Ahrend Inrichten sponsort de BNA Jonge Architectenprijsvraag 2005

BNA Jonge Architectenprijsvraag 2005 Ronald McDonald Centre Only Friends

Meer dan driehonderd architecten hebben gewerkt aan de prijsvraag voor het Ronald McDonald Centre Only Friends. De jury is onder de indruk geraakt van de hoeveelheid tijd, de inzet en de creativiteit die de ontwerpers aan het maken van de plannen hebben besteed. De deelnemers geven blijk van een grote betrokkenheid bij de opgave. Hun inspanningen hebben geleid tot een breed en interessant scala van ontwerpen, zeer uiteenlopend in niveau en karakter.

In het juryrapport zijn de werkwijze en de algemene bevindingen van de jury vastgelegd. De toekenning van de prijzen en de eervolle vermeldingen wordt gemotiveerd. Op de website worden de inzendingen die zijn doorgedrongen tot de laatste ronde van commentaar voorzien.

De jury van de prijsvraag bestond uit de architecten Rein Jansma, Rob van Aken en Joop Slangen, Cor van der Hart en Denis Brouwer van de stichting Only Friends, onder voorzitterschap van de voorzitter van het Ronald McDonald Kinderfonds Ed Nijpels.

Werkwijze

Voorafgaand aan de beoordeling door de jury heeft de commissie van deskundigen alle plannen getoetst aan het programma van eisen en de overige randvoorwaarden. De bevindingen zijn ter kennis gebracht aan de jury. De prijsvraag heeft 99 beoordeelbare inzendingen opgeleverd.

De juryleden hebben ingezonden plannen op de website bekeken. Elk jurylid heeft tenminste drie plannen voor een prijs of een eervolle vermelding genomineerd.

De genomineerde plannen zijn vervolgens tijdens het juryberaad besproken. Er zijn drie prijzen toegekend en vier eervolle vermeldingen. De jury is zonder stemming tot een eensluidend eindoordeel gekomen.

Beoordelingscriteria

De inzendingen zijn beoordeeld op basis van de criteria die in het wedstrijdprogramma zijn genoemd:

- De architectonische kwaliteit van het ontwerp.
 - De visie op het functioneren van het Ronald McDonald Centre Only Friends en de wijze waarop die vorm heeft gekregen in een ruimtelijk concept.
 - De visie die uit het ontwerp spreekt op de ruimtelijke behoeften van het kind met beperkingen.
 - De wijze waarop in het ontwerp tegemoet wordt gekomen aan de algemene uitgangspunten: efficiënt ruimtegebruik, uitstraling, toegankelijkheid en veiligheid.
- en:
- De wijze waarop wordt voldaan aan de overige ruimtelijke, functionele, technische, financiële en andere eisen uit het programma van eisen.

Bevindingen van de jury

Ruimtelijke principes

De inzendingen laten een aantal verschillende oplossingen voor de ruimtelijke opzet van de gebouwen zien.

Strip

De strip is een vaak gekozen oplossing. De functies zijn daarbij ondergebracht in langgerekt gebouw. In het algemeen leidt dit principe tot overzichtelijke en gemakkelijk te beheren gebouwen met een heldere en eenvoudige constructie. Gefaseerd bouwen is meestal geen probleem. Sommige stripplannen zijn nogal rigide en hebben te weinig ruimtelijke kwaliteiten.

Ruggegraat

Bij de gebouwen volgens het ruggegraat-principe zijn de functies ondergebracht in elementen die door een, meestal langgerekt, circulatiegebied zijn verbonden. Het zijn vaak redelijk overzichtelijke en gemakkelijk te

beheren gebouwen die goed gefaseerd te bouwen zijn. De elementen kunnen qua hoogte, lichttoevoer gemakkelijk worden aangepast aan specifieke functie.

Paviljoen

Bij het paviljoen zijn de functies doorgaans ondergebracht in twee of meer vleugels. Ze zijn meestal overzichtelijk en goed te beheren, niet altijd gemakkelijk gefaseerd te bouwen en hebben vrijwel altijd een duidelijk hart.

Nederzetting

Bij de 'nederzetting' zijn de functies onderbracht in losstaande gebouwen. Dat hoeft niet perse onoverzichtelijk te zijn, maar het complex zal veelal lastiger te beheren zijn dan bij de andere oplossingen. De nederzettingplannen ontberen vaak een duidelijk hart. Ze zijn wel heel goed gefaseerd te bouwen.

Sculptuur

Kenmerk van de sculpturen is de dominante hoofdvorm. Nogal eens staan de sculpturale gebouwen op zichzelf, zijn ze introvert en gaan ze weinig relatie aan met omgeving. In sommige gevallen zijn de plattegronden geforceerd. De sculpturale plannen zijn vaak lastig gefaseerd te bouwen. .

Terreinindeling

De terreinindeling van het complex wordt vooral bepaald door de situering van de gebouwen. Grofweg zijn er negen verschillende locaties voor de gebouwen mogelijk. De jury heeft geconstateerd dat de situering op de lijn loodrecht op de A10 door het midden van het plan de meest bevredigende oplossingen oplevert. Er zijn dan de beste mogelijkheden om een goede relatie aan te brengen tussen het gebouw en de voorzieningen voor de buitensporten. Een langgerekt gebouw op de lijn kan als nadeel hebben dat het complex doormidden wordt gedeeld. Veel ontwerpers zijn er echter in geslaagd om van zo'n gebouw juist een bindend element te maken.

Beoordelingscriteria

Een paar aspecten van de beoordelingscriteria vragen om een nadere toelichting.

Eisen die het bijzondere gebruik van het centrum stelt

De rolstoelgebruikers hebben in alle plannen aandacht gekregen. Over de ruimtelijke eisen van gebruikers met andere beperkingen is lang niet door alle deelnemers nagedacht.

Niet altijd is op een goede manier omgegaan met rolstoelgebruik. De jury bespeurde onneembare hellingbanen, te kleine liften, te smalle gangen en hinderlijk in de weg staande kolommen. In een aantal plannen lijkt het gebruik door rolstoelers vooral een rechtvaardiging te zijn om extreem veel hellingbanen toe te passen. Overzichtelijkheid is een belangrijk element in het programma van eisen. Dat blijkt in bijna alle plannen een belangrijk uitgangspunt te zijn geweest. Veelal is het in de ontwerpen vertaald door transparantie en goed contact tussen binnen en buiten. Bij een aantal plannen laat de overzichtelijkheid binnen de gebouwen te wensen over.

Veiligheid is een ander, aan overzichtelijkheid gerelateerd, aspect in het programma van eisen. Voor de omheining zijn uiteenlopende middelen gebruikt als omwallingen en hekken. Water is niet gewenst wegens het gevaar dat het oplevert voor veel kinderen met een beperking. In verschillende plannen is het terreinafval hergebruikt in de vorm van een sleeheuvel, hindernissen in fietsbaan, omwalling van terrein of sportveld of als 'tribune'. In een aantal plannen is het gebouw 'ondergestopt', dit leidt snel tot introverte gebouwen en veiligheidsproblemen.

Sfeer en uitstraling

Only Friends vraagt een stoer complex met een sportieve uitstraling. Vaak is dat gelukt, al blijkt het moeilijk de juiste sfeer te treffen. Veel plannen zijn functioneel en strak vormgegeven, maar ogen soms weinig vriendelijk en te zakelijk. Een enkele maal had de jury bij fraai en esthetisch vormgegeven plannen eerder associaties met een museum dan met een sport- en spelcentrum voor kinderen. Ook staan de ingezette architectonische middelen niet altijd in de goede verhouding tot bereikte effect.

Door elementen als tribunes, scorebord, verdiept veld en een spelerstunnel is bij een aantal ontwerpen de sfeer van een stadion opgeroepen. De kinderen zullen dat weten te waarderen.

Sommige ontwerpers hebben hun heil gezocht in veelkleurigheid en een ‘kinderlijke’ vormgeving. Dat moet met beleid worden gedaan. Het is niet de bedoeling een pretpark te maken. De kinderen willen in hun sportieve activiteiten vooral serieus worden genomen.

Eervolle vermeldingen

Eervolle vermelding

JAP01

Paddy Sieuwerts, Jan Houtekamer, Bart van Lieshout en Joost Heijnis.

De eerste eervolle vermelding is voor een stoer gebouw dat past in de Nederlandse high-tech traditie. Het zou niet misstaan op Schiphol. Het is een stevig, helder, overzichtelijk en compact gebouw, dat blijk geeft van een doorwrocht ontwerp en een volwassen esthetiek.

Eervolle vermelding

NO LIMITS: ONLY FRIENDS

Maarten Terberg, Daniel Biesheuvel en Joost Lansbergen.

Een uitgesproken mooi gebouw krijgt de tweede eervolle vermelding. Het plan heeft sculpturale kwaliteiten en het overtuigt in zijn architectonische uitwerking. Door de situering op het terrein en de goed vormgegeven relaties tussen binnen en buiten vormt het een echt hart van het complex.

Eervolle vermelding

Droge Voeten

Corine Erades en Joost Brands.

De inrichting van het terrein is het sterke punt van het ontwerp dat de derde eervolle vermelding in de wacht heeft gesleept. Het ontwerp voor het gebouw bekoort minder, maar de jury heeft grote lof voor de aantrekkelijke buitenomgeving die is ontstaan door even uitgekend als fraai gebruik van niveaoverschillen.

Bijzondere eervolle vermelding

Bridge Of Friends

Frank Pieper, Luc Sidler en Rolf van Valkenburg van Architectenbureau TECT bna.

De jury heeft een bijzondere eervolle vermelding toegekend op voorspraak van Dennis Gebbink, de initiatiefnemer van Only Friends. Het plan drukt precies uit wat Only Friends wil zijn. 's Avonds is het ontwerp een lichtend baken dat langs de A10 verwijst naar de idealen van Only Friends. Zoals de ontwerpers het zelf zeggen: “Let's join hands to build a Bridge Of Friends so we can reach our full potential.”

Prijzen

Derde prijs

‘Spelend bewegen in een ‘dansend’ gebouw: De Dwarrel’

Rene Wubs en Elza Conijn.

De derde prijs gaat naar een van de ontwerpen die hun aantrekkelijkheid ontleen aan hun sculpturale kwaliteiten. Ondanks de ‘beweeglijke’ hoofdvorm is het een overzichtelijk plan met goede visuele relaties tussen het gebouw en buitensportvelden. In het ontwerp is op een interessante manier gebruik gemaakt van licht, als beeldend element maar ook als kleurbaken voor de gebruikers.

Een poëtisch plan heeft de derde prijs behaald, als een espenblad lijkt het dwarrelend te zijn neergestreken ten noorden van de A10.

Tweede prijs

De Acht

Dieter Blok en Robert van Kats.

De tweede prijs gaat naar een eigenwijs en herkenbaar plan. Het gebouw oogt krachtig, speels, open en toegankelijk. Door de ligging op het terrein is het hart van het sportcentrum. Het principe van elkaar kruisende circuits is consequent vormgegeven. Het ontwerpt roept een veelbelovend beeld op, maar de uitwerking is het

tamelijk globaal waardoor de alle consequenties van het ontwerp nog lastig te doorgronden zijn. De jury belooft de eigenzinnigheid van het plan.

Eerste prijs

Stadion Park

Peer Glandorff van Fact Architects.

Net als de andere plannen in de vorm van een langwerpige bebouwde 'strip' heeft de winnaar van de eerste prijs een helder en strak concept, maar hier is het principe met raffinement uitgewerkt waardoor aantrekkelijke verblijfsplekken zijn ontstaan.

Terreinrichting en gebouw zijn in één concept opgenomen, dat overtuigend is uitgewerkt. De relatie tussen binnen en buiten is voorbeeldig, zowel ruimtelijk als functioneel. Door de omwalling van de sportvelden en de omzoming door bomenrijen wordt zowel een zekere intimiteit als een stadiongevoel opgeroepen.

De ontwerper van het winnende plan heeft zich meer dan anderen rekenschap gegeven van de bijzondere eisen die de toekomstige gebruikers aan het gebouw opleggen. Dat is aan het plan af te lezen. Niet alleen in de overzichtelijke opzet, maar ook in details zoals de aanwezigheid van een plateaulift of het gebruik van verschillende texturen voor ruimtes met verschillende functies.

De jury heeft aan deze inzending unaniem de voorkeur gegeven om dat het een zorgvuldig ontworpen, haalbaar en realistisch plan is. De kracht en de kwaliteit zitten niet in toevoegingen of spectaculair ogende vormen maar in de ordening van de functies zelf en de heldere vormgeving daarvan, zonder in eendimensionaliteit te vervallen.

Amsterdam, 18 februari 2006